

UCHWAŁA NR 11/15/24....
RADY MIASTA CHEŁM

z dnia 28 maja 2024 r.

w sprawie "Programu psychologiczno - terapeutycznego Miasta Chełm dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 - 2026"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609), w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) Rada Miasta Chełm uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Program psychologiczno - terapeutyczny Miasta Chełm dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 - 2026", w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Chełm.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA CHEŁM

Dorota Rybaczuk

URZĄD MIASTA CHEŁM
Biuro Rady Miasta
ul. Lubelska 65
22-100 Chełm

Za zgodność z oryginałem (odpisem)
stwierdza

Chełm, dnia 29-05-2024

Inspekt
podpis
Natalia Biela

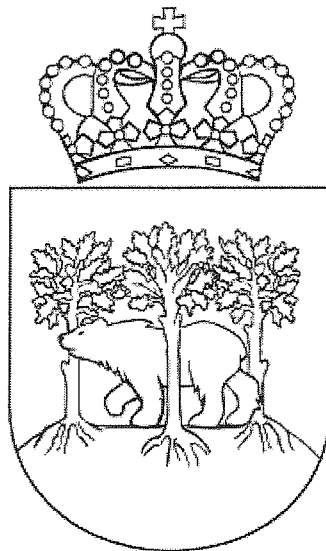
Dyrektor Departamentu

mgr Tomasz Turowski
mgr Zdzisław Turowski

Załącznik do uchwały Nr 11/15/24

Rady Miasta Chełm

z dnia 28 maja 2024 r.

**PROGRAM
PSYCHOLOGICZNO – TERAPEUTYCZNY MIASTA CHEŁM
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
NA LATA 2024 - 2026**

A small, stylized handwritten mark or signature in the bottom left corner.

Spis treści

I. Podstawowe informacje dotyczące programu	3
II. Cele programu	3
III. Odbiorcy programu	4
IV. Sposób realizacji programu	4
V. Osoby prowadzące program	5
VI. Zasady uczestnictwa programu	6
VII. Monitoring programu	7
VIII. Zamierzone efekty realizacji programu	8
IX. Podsumowanie	8
X. Źródła finansowania	9

I. Podstawowe informacje dotyczące programu

Pojęcie przemocy wcześniej w rodzinie, aktualnie domowej zostało zdefiniowane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa jest zjawiskiem, które dotyka osób różnych sfer społecznych, niezależnie od wykształcenia, wyznania czy zamożności. Statystycznie większość osób, które doświadczają przemocy stanowią kobiety, małoletni, osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Często stosowanie przemocy ma charakter powielania wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia, jak również uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych. Przeciwdziałanie przemocy domowej obejmuje działania skierowane zarówno do osób doświadczających przemocy, jak i do osób stosujących przemoc. Skuteczność działań podejmowanych wobec środowiska, w którym istnieje zjawisko przemocy zależy głównie od udzielanej pomocy, która powinna być kompleksowa. Dlatego bardzo ważne jest podejmowanie działań na rzecz osób krzywdzonych i krzywdzących, aby zniwelować przyczyny występowania przemocy.

Jedną z form działań przeciwdziałania przemocy domowej realizowanej przez samorząd Miasta Chełm jest program korekcyjno-edukacyjny, który ma doprowadzić do zaprzestania przemocy domowej. Z tego też względu jest potrzeba kontynuacji wsparcia dla osób uczestniczących w "programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc" po jego zakończeniu. Preferowaną formą kontynuacji wsparcia i działaniem nastawionym na rozwój osobisty absolwentów programu korekcyjno-edukacyjnego, czyli osób stosujących przemoc, które wyrażają gotowość do osobistej pracy jest program psychologiczno-terapeutyczny, zwany dalej programem. Program obejmuje pracę w obszarze zmiany postaw i zachowań w relacjach z bliskimi oraz wobec osób, które przeszły innego rodzaju wsparcie psychologiczne, terapię uzależnień, które warto kontynuować.

Program psychologiczno – terapeutyczny jest rozszerzeniem oferty działań skierowanych do osób stosujących przemoc, którego celem jest zapewnienie bezpieczeństwa osób krzywdzonych. Przedstawiony program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc został opracowany w oparciu o aktualne obowiązujące akty prawne.

II. Cele programu

Głównym celem programu psychologiczno – terapeutycznego jest utrwalenie przez osoby stosujące przemoc zmian postaw i zachowań nabytych w trakcie programu korekcyjno – edukacyjnego. Pośrednim celem programu jest przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez nabycie wiedzy i umiejętności alternatywnych zachowań oraz kształtowania nowego stylu życia, bez zachowań przemocowych poprzez kształtowanie relacji opartych na wzajemnym szacunku.

Cele szczegółowe programu to m. in.:

- wzbudzanie motywacji do zmiany zachowania poprzez analizę przyczyn własnego postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań,

- utrwalenie wyuczonych, pozytywnych zmian u absolwentów programu korekcyjno – edukacyjnego,
- zdobycie lub poszerzenie wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych,
- nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów, szczególnie w domu,
- nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych (asertywności, empatii, rozpoznawania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych, konfliktowych),
- poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach, szczególnie rodzinnych,
- nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy,
- rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych, partnerskich,
- pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje rodzinne i sposobów przeciwdziałania,
- odkrywanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu,
- wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

III. Odbiorcy programu

Odbiorcami programu są osoby dorosłe z terenu Miasta Chełm, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny z wynikiem pozytywnym i deklarują chęć dalszej pogłębionej pracy nad sobą. Niezbędna jest indywidualna decyzja o uczestnictwie w programie osoby stosującej przemoc. Dopuszcza się możliwość, by odbiorcami programu były osoby dorosłe spoza terenu Miasta Chełm, jedynie w przypadku podpisania stosownych porozumień między Miastem Chełm a daną gminą/powiatem. W czasie ich obowiązywania w programie mogą uczestniczyć również osoby z danej gminy, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny z wynikiem pozytywnym i deklarują chęć dalszej pogłębionej pracy nad sobą. Niezbędna jest indywidualna decyzja o uczestnictwie w programie osoby stosującej przemoc. Udział w programie jest bezpłatny. Ostateczną decyzję o możliwości udziału w programie podejmować będzie Dyrektor Ośrodka Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie.

Osoby mogą zgłaszać się do programu dobrowolnie lub mogą być skierowane przez podmioty, instytucje, w tym przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie, w tym na wniosek grup diagnostyczno-pomocowych.

IV. Sposób realizacji programu

Informacja o rozpoczynającym się programie zostanie rozesłana do absolwentów programu korekcyjno – edukacyjnego, instytucji współpracujących, kuratorów sądowych, czy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie. Ponadto informacja będzie umieszczana na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie.

Ostateczną decyzję o realizacji programu w danym roku kalendarzowym podejmować będzie każdorazowo Dyrektor Ośrodka Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie. W sytuacji nieuregulowanej przepisami dotyczącymi realizacji programu ostateczną decyzję podejmuje Dyrektor Ośrodka Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie.

Realizacja programu będzie przebiegała w zależności od uwarunkowań osób, w tym szczególnie od:

- zdiagnozowanych czynników wpływających na relacje domowe uczestników,
- poziomu samoświadomości i motywacji uczestników do pracy psychologicznej,
- liczby uczestników gotowych do podjęcia pogłębionej pracy nad sobą w programie.

Realizacja programu odbywać się będzie w systemie zamkniętym, nie przewiduje się dołączenia nowych osób w trakcie realizacji edycji.

Program psychologiczno – terapeutyczny może być realizowany w formie spotkań indywidualnych i/lub grupowych (w przypadku zebrania się grupy min. 4 osobowej).

W trakcie cyklu programu poszczególne formy spotkań mogą być stosowane przemiennie, tak, aby w największym stopniu zindywidualizować i dostosować oddziaływania psychologiczne – terapeutyczne do potrzeb uczestników.

O formie ostatecznego wsparcia będzie decydowała osoba/y prowadząca/ce program po odbyciu pierwszych indywidualnych spotkań diagnostycznych z osobami stosującymi przemoc.

Na czas uczestnictwa w programie uczestnicy zobowiązani są do przestrzegania następujących reguł tj.:

- obecność na spotkaniach,
- zakończenie używania jakiejkolwiek formy przemocy domowej,
- informowanie o planowanych nieobecnościach, z uwzględnieniem, że w spotkaniach indywidualnych czy grupowych dopuszczalne są max. 2 nieobecności w spotkaniach podczas trwania całego programu,
- bezpieczne i zgodne z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w spotkaniach w tym zachowanie trzeźwości i powstrzymywanie się od używania innych substancji zmieniających świadomość,
- podpisanie kontraktu oraz zgody na kontaktowanie się osoby/ów prowadzącej/cych program z instytucjami i rodziną,
- wyrażenie zgody na badania ewaluacyjne i monitorujące w trakcie trwania programu oraz przez 1 rok od jego zakończenia,
- w przypadku osób, których udział w programie związany jest z decyzjami podmiotów i instytucji, w tym sądu, ograniczającymi wolność, przewiduje się sankcje w postaci kary ograniczenia wolności albo grzywny za uporczywe uchylenie się od udziału w programie zgodnie z art. 66 c Kodeksu Wykroczeń.

V. Osoby prowadzące program

Na terenie Miasta Chełm program będzie realizowany przez Ośrodek Pomocy Osobom Uzależnionym w Chełmie.

Wytyczne związane z realizacją programu zostały określone w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 roku w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach. Natomiast wymagania oraz kwalifikacje osób prowadzących program zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 roku w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

VI. Zasady uczestnictwa

Dla każdego z uczestników przewidziane jest 20 godzin spotkań zorganizowanych w ramach programu (1 godzina rozumiana jako 1 godzina lekcyjna wynosząca 45 minut).

Osoba ukończy program, jeżeli weźmie udział w min. 80 % spotkań.

Spotkania indywidualne planowane są cyklicznie raz w tygodniu po 1 godzinie lekcyjnej.

W sytuacji utworzenia grupy przewiduje się 10 spotkań, które odbywać się będą raz w tygodniu w wymiarze po 2 godziny lekcyjne.

Udział w programie rozpocznie tzw. spotkanie diagnostyczne, podczas którego zostanie zawarty kontrakt zawierający zgodę na udział w programie oraz akceptację zasad udziału w nim, w szczególności warunki jakie należy spełnić, by program ukończyć oraz okoliczności powodujące wykluczenie z programu oraz akceptację innych niezbędnych dokumentów w przypadku takiej konieczności.

Osoba prowadząca program podczas pierwszego spotkania indywidualnego prowadzi wywiad motywujący, rozpoznaje sytuację życiową i aktualne problemy, motywuje i określa wraz z uczestnikiem oczekiwania wobec programu i zmiany w życiu. Po przeprowadzeniu spotkania diagnostycznego określa się także ostateczną formę indywidualną i/lub grupową realizowania programu.

Kolejne spotkania indywidualne ukierunkowane będą na osobiste problemy uczestnika. Szczególny nacisk położony zostanie na najbardziej zaburzone jego obszary funkcjonowania oraz będzie poruszać następujące zagadnienia, tj.:

- ocena stopnia zagrożenia rodziny oraz diagnoza zachowań przemocowych osoby stosującej przemoc,
- wspomaganie motywacji do zmiany,
- autodiagnoza własnych problemów związanych ze stosowaniem przemocy oraz przejmowanie odpowiedzialności za te zachowania,
- historia życia a przemoc,
- wgląd w przyczyny własnych problemów związanych z przemocą,
- rozwijanie samokontroli obejmujące pracę nad przekonaniami i stereotypami prowadzącymi do przemocy oraz poszukiwanie zasobów wewnętrznych uczestnika ułatwiających mu proces zmiany tych przekonań i zachowań,
- budowanie poczucia własnej godności i szacunku do siebie i innych, ważny etap umacniania siebie w procesie zmiany,
- zadośćuczynienie, podsumowanie procesu zmiany i gotowość do uznania krzywd wyrządzonych bliskim osobom, zaplanowanie procesu naprawczego,
- praca z nawrotami, budowanie planu działania na wypadek pojawienia się trudności w kontroli emocji i zachowań przemocowych.

Wszystkie etapy wiążą się nie tylko z pracą psychologiczno-terapeutyczną z osobą stosującą przemoc, ale także istotna jest współpraca z rodziną oraz instytucjami zajmującymi się przemocą celem oceny zmian zachodzących w relacjach oraz monitorowania zachowań przemocowych.

Realizacja spotkań grupowych odbywać się będzie w systemie zamkniętym, nie przewiduje się dołączania w trakcie realizacji edycji nowych osób. Uczestnicy grupy będą pracować nad rozwijaniem i utrwalaniem szeroko rozumianej zmiany, osiągniętej w wyniku udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym.

Uczestnicy programu będą mieli możliwość zwiększenia wiedzy o innych i o sobie, zwiększenia świadomości dalszych zmian, które chcą wprowadzić w swoim życiu i uzyskania narzędzi do ich realizacji.

Szczególny nacisk położony zostanie na najbardziej zaburzone obszary funkcjonowania oraz będzie poruszać następujące zagadnienia, tj.:

- kontrakt grupowy,
- wzmacnianie motywacji do zmiany poprzez pokazywanie korzyści ze zmiany, budowanie kontaktu i zaufania,
- omówienie znaczenia indywidualnych zasobów w pozytywnej zmianie zachowania oraz radzenia sobie ze stresem, analiza zasobów indywidualnych, mogących pomagać zmianie,
- rozwijanie świadomości powiązań między przekonaniami, emocjami i zachowaniami aby uczestnik mógł lepiej zrozumieć siebie i wziąć odpowiedzialność za swoje zachowanie,
- historia życia a przemoc, wgląd w przyczyny własnych problemów związanych z przemocą,
- ćwiczenie nowych strategii radzenia sobie z trudnościami, budowanie nowego systemu wartości i systemu moralnego,
- nawroty, budowanie swojego systemu wsparcia w sytuacjach trudnych oraz poczucia wpływu na siebie,
- zasady zdrowego rozwiązywania sporów, konfliktów z zachowaniem szacunku dla członków rodziny, w tym dzieci,
- przełamywanie stereotypów, postaw, przekonań dotyczących płci, pełnionych ról społecznych,
- rozwijanie umiejętności komunikacyjnych opartych na modelu porozumienia bez przemocy, wyznaczanie kierunków rozwoju relacji związku, rodziny.

VII. Monitoring programu

Przebieg i efekty programu objęte są badaniami monitorującymi w trakcie trwania programu oraz po jego zakończeniu przez 1 rok.

Metody ewaluacji i monitoringu:

- ankieta skierowana do uczestników programu oraz ich rodzin,
- obserwacja,
- rozmowa z rodziną i instytucjami udokumentowana adnotacją urzędową.

Ewaluacja jest przeprowadzana na etapie wstępnym oraz po zakończeniu programu poprzez wypełnienie ankiety ewaluacyjnej skierowanej do uczestników i ich rodzin. Kryteria ewaluacyjne obejmują m. in.: zgodność zawartości merytorycznej programu z założonymi celami, osiągnięcie założonych celów, oczekiwań uczestników, efektywność programu.

Wskaźniki oceny monitoringu programu:

- liczba osób, która rozpoczęła program,
- liczba osób, które ukończyły program,
- liczba edycji programu.

Monitoring sytuacji w rodzinie osoby stosującej przemoc, prowadzony jest na podstawie jej pisemnej zgody. Uzyskuje ją osoba prowadząca program na etapie spotkania diagnostycznego. Badanie skuteczności programu następuje poprzez monitorowanie zachowań osób stosujących przemoc przez okres 1 roku po ich ukończeniu.

Wskaźniki oceny skuteczności programu to liczba osób stosujących przemoc, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy.

Monitoring prowadzi osoba/y prowadząca/ce program poprzez:

- bezpośredni kontakt z uczestnikiem programu oraz kontakt z jego rodziną,
- kontakt i wymianę informacji na temat uczestnika programu z podmiotów oraz instytucji, szczególnie z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie w celu uzyskania informacji na temat ewentualnych zgłoszeń dotyczących przemocy.

Z ewaluacji sporządza się raport ewaluacyjny przygotowany w oparciu o poniższe kryteria:

- opis działań,
- liczbę edycji programu,
- zastosowaną procedurę ewaluacyjną,
- informację o liczbie uczestników programu, którzy rozpoczęli i ukończyli program,
- uzyskane wyniki,
- wnioski.

Raport sporządza się za dany rok kalendarzowy, do końca kwartału roku następnego. Wnioski z działań ewaluacyjnych i monitorujących zawarte w raporcie zostaną wykorzystane do przyszłego doskonalenia metod programu.

VIII. Zamierzone efekty realizacji programu

Zakłada się, że realizowany program psychologiczno – terapeutyczny doprowadzi do utrwalenia zmiany postaw i zachowań nabytych w trakcie programu korekcyjno – edukacyjnego, a w konsekwencji przyczyni się do zatrzymania przemocy.

Przewidywane efekty realizacji programu:

- uświadomienie osobom stosującym przemoc osobistej odpowiedzialności za zachowania wobec krzywdzonych,
- wzrost kompetencji osób stosujących przemoc w zakresie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w związku i rodzinie,
- wzrost umiejętności u osób stosujących przemoc w zakresie podejmowania działań zaradczych i interwencyjnych w sytuacji wystąpienia konfliktów.

IX. Podsumowanie

Przeciwdziałanie przemocy domowej obejmuje działania skierowane zarówno do osób krzywdzonych, jak i do osób stosujących przemoc domową.

Skuteczność działań podejmowanych wobec środowiska, w którym istnieje przemoc zależy w głównej mierze od kompleksowo udzielanej pomocy.

Program psychologiczno – terapeutyczny jest jednym z elementów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Poszerza działania skierowane do osób stosujących przemoc. Stanowi formę kontynuacji wsparcia nastawioną na rozwój osobisty osób objętych działaniami korekcyjno - edukacyjnymi w obszarze zmiany postaw i zachowań w relacjach z bliskimi.

X. Źródła finansowania

Opracowanie i realizacja Programu psychologiczno – terapeutycznego Miasta Chełm dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez samorządy terytorialne. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. W przyszłości przewiduje się również możliwość modyfikacji zaplanowanych działań oraz źródeł finansowania w celu zwiększenia efektywności założeń Programu.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA CHEŁM

Dorota Rybaczuk

URZĄD MIASTA CHEŁM
Biuro Rady Miasta
ul. Lubelska 65
22-100 Chełm

Za zgodność z oryginałem (odpisem)
stwierdza
Chełm, dnia 29-05-2024
Inspektor
podpis
Natalia Biela

RADCA PRAWNY
mgr Tomasz Grabelek
BMCN 7139

Dyrektor Departamentu